

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 33/2012
25.5.2012

Asia: Kirjallinen varoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

A

Virasto: Ulosottovirasto

Päätös, johon haetaan oikaisua

Ulosottoviraston päätös 10.5.2011, jolla kihlakunnanulosottomies A:lle on annettu kirjallinen varoitus.

Päätöksessä on selostettu A:n lähiesimiehen kihlakunnanvouti B:n 4.4.2011 sähköpostiviesti liittyen A:n käyttöön kyseisenä päivänä. Lisäksi päätöksessä on viitattu johtavan kihlakunnanvoudin A:lle 3.1.2011 osoittamaan kirjeeseen.

Päätöksen perusteluissa on todettu muun ohella seuraavaa:

Kihlakunnanvouti B:n sähköpostiviestistä ilmenee, että tapa ja menettely, millä A on pyrkinyt selvittämään vuosilomalain sijaintia koskevaa asiaa ei ole tavanomaista, normaalia ja asiallista kanssakäymistä ja käyttäytymistä. Siitä saa vaikutelman, että tarkoituksena on ollut enemmän virheiden hakeminen kuin vuosilomalain fyysinen sijainti. Joka tapauksessa epäasianmukaisena käyttäytymisenä voidaan pitää mm. inttamällä ja hyökkävään sävyyn tapahtuvaa asian selvittämistä ja toisen kuuntelematta jättämistä. Siinä on samoja piirteitä, joihin johtavan kihlakunnanvoudin kirjeessä 3.1.2011 on jo puututtu ja joita ei ole pidetty hyväksyttävänä normaalissa virkamiesten välisessä kanssakäymisessä. A:n menettely ei ole ollut virkamieslain 14 §:n 2 momentin edellyttämää hyvää ja asianmukaista käyttäytymistä.

Oikaisuvaatimus

Päätös kirjallisen varoituksen antamisesta on kumottava.

Asiassa on järjestettävä suullinen käsittely, mikäli asian selvittäminen sitä vaatii.

Perustelut:

A:n kuuleminen on ollut puutteellista, koska päätöksessä ei ole otettu kantaa kaikkiin A:n kuulemisen yhteydessä esittämiin asioihin. Kaikkia A:n esittämiä väitteitä ei ole kirjattu lainkaan päätökseen. Virkamiehen esittämiin väitteisiin tulee ottaa kantaa myös siinä tapauksessa, että niille ei anneta oikeudellista merkitystä asiassa.

A:n toiminta on ollut asianmukaista ja vastuullista. Kyseessä oleva tapahtuma sai alkunsa siitä, että A oli halunnut selvittää lähiesimieheltään, ovatko vuosilomalaki ja muut nähtävillä pidettäväksi säädettävät lait ja asiakirjat asianmukaisesti virastossa nähtävillä. Tätä varten A laati listan keskeisimmistä nähtävillä pidettäviksi veloitetuista laeista. Lista oli A:lla mukana kahvihuoneessa kun lähiesimies kihlakunnanvouti B yllättäen ilmaantui kahvihuoneeseen. A tiedusteli B:ltä vuosilomalain sijaintia, koska sitä ei ole ilmoitustaululla nähtävillä. B tiedusteli tähän, tarvitsiko A lakia juuri nyt johonkin. Kun A vastasi tähän kieltävästi, totesi B selvittävänsä asiaa. A puolestaan totesi, että nähtävillä pidon laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi.

B:n väite A:n "inttävästä ja hyökkävästä sävystä" on ympäripyöreä. A:n käyttämä sävy oli normaali. Hän joutui toistamaan joitakin kysymyksiä, koska B ei vastannut kysymyksiin tai esitti vastauksenaan vastakysymyksiä. B ei kuunnellut A:n asiaa loppuun saakka. Vuosilomalaki oli vain yksi A:n listalla olleista asioista. B itse keskeytti A:ta, eikä kuunnellut mitä A:lla oli sanottavanaan.

B:n vakituinen toimipaikka sijaitsee ja hän vieraillee vain kerran tai kaksi viikossa, usein harvemmin. B vastaa sähköposteihin pisimmillään jopa kuukausien päästä. Tästä syystä A ei voinut tyytyä B:n vastaukseen asian selvittämisestä. B on myös viraston työsuojelupäällikkö. On luonnollista, että A pyrki useita kertoja B:n huoneeseen selvittääkseen omaan ja koko viraston työturvallisuuteen liittyviä asioita. A:n päästyä B:n huoneeseen, B käyttäytyi

epäasiallisesti ja lähes huutamalla sanoi että "usko nyt jo, minulla on asian hoitaminen kesken". B ei ollut käyttänyt huoneensa oven pielessä olevaa valolaitetta ilmaistakseen, että on varattu. Tämän jälkeen A meni uudelleen B:n luokse kun valolaite kertoi hänen olevan vapaana. Tuossa yhteydessä A otti esille myös muita asioita kuten johtavan kihlakunnanvoudin päätöksen määrätä A terveystarkastukseen. B oli antanut kyseisestä asiasta lausunnon, jossa hän oli vääristellyt ja jopa tahallisesti esittänyt totuuden vastaisia väitteitä A:n tehtävistä suoriutumisesta ja ammattitaidosta. Asiasta käytiin puolin ja toisin kiivasta keskustelua, jonka aikana B syytti A:ta aiheettomasti erään asian viivyttelystä ja tuossa yhteydessä A käytti sanaa "paskapuhetta". Kyseistä ilmaisua on virastossa käytetty niin esimiesten kuin alaistenkin toimesta. Virastossa käytetään muutenkin toistuvasti hyvin karkeaa kieltä ja kiroilua. A:n käyttämä ilmaisu saattaisi olla lievästi moitittavaa, jos virastossa olisi yleisesti otettu puheeksi huomattavasti kyseistä ilmaisua alatyylisempi ja selvästi sukupuolisesti ja rasistisesti väritetty kielenkäyttö ja puututtu siihen. Varoituksen antaminen A:lle on vastoin virkamiesten tasapuolisen kohtelun periaatetta. A:n yksittäinen ilmaisu on poikkeava vain siinä suhteessa, että se on kohdistunut esimiehen totuuden vastaisiin ja syyllistäviin väitteisiin, eikä asiakkaisiin tai samalla hierarkkisella tasolla oleviin virkamiehiin.

Sillä seikalla, miksi A on pyytänyt selvitystä lakien nähtävillä olosta, ei ole asiassa merkitystä. B käsitys A:n tiedustelun syistä on subjektiivinen ja mielivaltaisen.

Päätöksessä on viitattu A:n aiempaan moitittavaksi väitettyyn menettelyyn. Tämä on epäoikeudenmukaista ja epäjohdonmukaista, koska kyseinen käyttäytyminen ei ole koskenut vääränlaisten ilmaisujen käyttämistä. Kyseiset tilanteet eivät ole olleet sellaisia, että niissä olisi käsitelty A:n laiminlyöntejä tai sanomisia, vaan ne liittyvät ylijohdaja C:n vastauksiin A:n voudeista tai oikeusministeriön virkamiehistä tekemiin kanteluihin. Näin ollen A ei ole voinut puolustautua näitä väitteitä vastaan, koska ei ole ollut menettelyn kohteena.

A:lle ei ole edelleenkään esitetty selvitystä siitä, missä kaikki hänen listaa-mansa aineisto on lain edellyttämällä tavalla nähtävillä. A on tiedustellut elokuusta 2010 alkaen virastosta puuttuvaa tasa-arvosuunnitelmaa. Varoitus on tästä syystä myös tasa-arvolain vastainen kielletty vastatoimi.

Vastine: Ulosottovirasto on antanut vastineen.

Vastaselitys:

A on antamassaan vastaselityksessä todennut muun ohella seuraavaa:

Päätöksestä ei ilmene miltä osin ja millä perusteella A:n menettely on ollut moitittavaa. Päätöksestä tulisi yksiselitteisesti ilmetä, mihin se perustuu.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Suullinen käsittely

Asiassa on kysymys A:n käyttäytymisestä lähiesimiestään B:tä kohtaan 4.4.2011. B:n asiaan liittyvä sähköpostiviesti on selostettu valituksenalaisessa päätöksessä ja A on selvittänyt oman käsityksensä tilanteesta oikaisuvaatimuksessaan ja vastaselityksessään. Asiassa on riidanalaisista se, onko A:n käyttäytyminen täyttänyt valtion virkamieslain 24 §:n mukaiset kirjallisen varoituksen antamisen edellytykset. Tässä on kyse oikeudellisesta harkinnasta. Suullisen käsittelyn järjestämistä asian selvittämistarkoituksessa on pidettävä ilmeisen tarpeettomana.

Kuuleminen

Valtion virkamieslain 66 §:n 2 momentin mukaan ennen kuin virkamiehelle annetaan kirjallinen varoitus, on virkamiehelle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

Kirjallista varoitusta koskevan päätöksen mukaan A:lle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi ja A on vastannut kuulemispyyntöön 21.4.2011 työnantajalle lähettämässään sähköpostiviestissä. Se seikka, ettei päätökseen ole kirjattu kaikkia A:n sähköpostiviestissään esittämiä asioita tai otettu niihin kantaa, ei merkitse, että kuuleminen olisi suoritettu lainvastaisesti. A:lle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi virkamieslain 66 §:n 2 momentin mukaisesti.

Päätöksen perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Päätöksessä on selostettu kihlakunnanvouti B:n 4.4.2011 johtavalle kihlakunnanvouti D:lle toimittama sähköpostiviesti, johon päätös kirjallisen varoituksen antamisesta perustuu. Kyseisessä viestissä on selostettu yksityiskohtaisesti A:n varoituksen perusteena olevaa menettelyä. Päätöksessä on siten ilmoitettu ne seikat ja selvitykset, joiden on katsottu vaikuttaneen ratkaisuun. Perusteluissa on mainittu myös sovelletut säännökset. Se seikka, onko päätöksessä esitetty riittävät perusteet kirjallisen varoituksen antamiselle, on ratkaistava erikseen varoituspäätöksen sisällöllistä lainmukaisuutta harkittaessa. Päätös on perusteltu hallintolain edellyttämällä tavalla.

Varoitus

Sovellettavat oikeusohjeet

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjoh-to- ja valvontamääräyksiä.

Samana pykälän 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä aseman-sa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Virkamieslain 19 §:n 1 momentin mukaan virkamies on velvollinen asianomai-sen viranomaisen pyynnöstä antamaan tälle tehtävän hoitamisen terveydelli-siä edellytyksiä koskevia tietoja. Virkamies voidaan myös määrätä hänen ter-veydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos se on tarpeen tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi.

Valtion virkamieslain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virka-velvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Esitetty selvitys varoitukseen johtaneesta tapahtumasta ja sen olosuhteista.

Kihlakunnanvouti B:n sähköpostiviestistä 4.4.2011 ilmenee muun ohella seu-raavaa:

A oli tiedustellut kahvihuoneessa B:ltä, miksi hän laiminlyö tehtäviään. B ei ol-lut kahvihuoneeseen saapuessaan osannut vastata A:n kysymykseen siitä, missä vuosilomalaki on virastossa nähtävillä. B oli ilmoittanut selvittävänsä asian, mutta A oli jatkanut inttämistään hyökkäävään sävyyn. A vastasi kieltä-västi B:n kysymykseen siitä, oliko hänellä joku kysymys lakiin liittyen, joka vaatisi ratkaisun viipymättä. B ilmoitti A:lle, että hänellä on kiireellisen virka-tehtävän hoitaminen kesken ja lupasi palata asiaan. Tästä huolimatta A seu-rasi B:tä toimistosihteerin työhuoneeseen ja hetken kuluttua kihlakunnanvouti A:n huoneeseen, missä B oli puhumassa matkapuhelimeensa. B pyysi A:ta palaamaan virkatehtäviinsä, mutta A jatkoi edelleen. Tämän jälkeen B poistu työhuoneeseensa, jonne A hetken kuluttua pyrki kaksi kertaa. Puhelun lope-tettuaan B pyysi A:n huoneeseensa. A jankutti edelleen toimipaikan ilmoitus-taulun sisällöstä, vaikka B toisti selvittävänsä asian. A totesi edelleen kiihty-neenä B:lle, että B:n A:n kirjoitusten johdosta antama lausunto on "paskaa". B:n tiedustellessa, johtuiko A:n nyt esille ottama asia siitä, että hän haluaa et-simällä etsiä B:n mahdollisia virheitä, myönsi A olettamuksen oikeaksi.

Oikeudellinen arviointi

A ei ole kiistänyt edellä kuvattua tapahtumien kulkua. B:n selvityksestä ilme-nee, että hän on vastannut A:n esittämään kysymykseen selvittävänsä asi-aan, ja palaamalla siihen tämän jälkeen. B on myös kehottanut A:ta jatka-maan virkatehtäviään. Kun A on tästä huolimatta jatkanut kyselyään ja seu-rannut B:tä tämän työhuoneeseen, on A laiminlyönyt noudattaa esimiehensä työnjohtomääräystä.

B on myöhemmin pyytänyt A:n huoneeseensa. A on tuolloin keskustelun yhteydessä käyttänyt ilmaisua, jota on pidettävä virkamiehen ja esimiehen välisessä keskustelussa hyvän tavan vastaisena ja epäasiallisena kielenkäyttönä.

Esimiehellä on oikeus puuttua virkamiehen edellä todetun kaltaiseen käyttäytymiseen. Asiassa ei ole osoitettu, että työnantaja olisi hyväksynyt muiden virkamiesten vastaavan käyttäytymisen. A:n mainitsemat, tarkemmin oikaisuvaatimuskirjelmästä ilmenevät, tilanteet eivät ole liittyneet virkamiehen ja esimiehen väliseen kanssakäymiseen. Yksinomaan se seikka, että A:n käsityksen mukaan virastossa käytetään toistuvasti epäasiallista kieltä, ei ole oikeuttanut hänen edellä todettua käyttäytymistään. A:n oikaisuvaatimuksessa ja vastaselityksessä mainitsemat tasa-arvosuunnitelmaan ja kollegan pisteytysarviointiin liittyvät tiedustelut eivät sellaisenaan anna aihetta olettaa, että kirjallisen varoituksen antaminen olisi seurausta näiden seikkojen esille ottamisesta.

A:n käyttäytyminen on ollut edellä todetulla tavalla virkamiehen asemaan sopimatonta ja moitittavaa. Toisaalta varoitus on kuitenkin perustunut tähän yksittäiseen tekoon, eikä asiassa ole osoitettu, että A:ta olisi aiemmin huomautettu vastaavan menettelyn johdosta. Kun A:n menettelyä punnitaan perustuslain 12 §:ssä jokaiselle taatun ilmaisuvapauden ja hallintolain 6 §:ssä säädetyn suhteellisuusperiaatteen kannalta, on menettelyä kuitenkin yksittäisenä tekona pidettävä moitittavuudeltaan niin lievänä, että varoitus on kohtuuttoman ankara seuraamus kyseisestä teosta.

Päätös

Virkamieslautakunta kumoaa ulosottoviraston päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 §, 19 § ja 24 §

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8 a § ja 9 a §

Perustuslaki 12 §

Hallintolaki 6 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, M. Nieminen ja Komulainen sekä varajäsen Tarnanen. Vähemmistön muodostivat jäsen Äijälä ja varajäsenet Kerkelä ja Bäck.

Äänestyslausunto on liitteenä.

Eri mieltä olleen jäsen Äijälä ja varajäsenten Kerkelän ja Bäckin äänestyslausunto

Suullisen käsittelyn järjestämisen, kuulemisen ja päätöksen perustelemisen osalta yhdyimme enemmistön näkemykseen. Kirjallisen varoituksen osalta näkemyksemme on seuraava:

Kirjallista varoitusta koskevassa päätöksessä 10.5.2011 on todettu, että A:n käyttäytymisessä 4.4.2011 on samoja piirteitä, joihin johtavan kihlakunnanvoudin kirjeessä 3.1.2011 on jo puututtu, ja joita ei ole pidetty hyväksyttävänä normaalissa virkamiesten kanssakäymisessä. Kirjeessä on käsitelty muun muassa A:n esimiehelle B:lle ja muille kihlakunnanvoudeille lähettämiä sähköpostiviestejä. Kirjeessä on todettu, että sähköpostiviestien sisällössä on osaksi tarpeettoman asiatonta ja toisen ammattitaitoa väheksyvää kielenkäyttöä. Tarpeettoman hyökkäävä ja ammattitaitoa asiattomasti arvosteleva sävy ei ole kehenkään nähden hyväksyttävää. Johtava kihlakunnanvoudi on kirjeessä ilmoittanut, ettei hän jatkossa enää suvaitse vastaavan tyyppistä kielenkäyttöä.

Katsomme, että A:ta on edellä todetulla tavalla aikaisemmin huomautettu vastaavasta käyttäytymisestä kuin mistä nyt annetussa varoituksessa on kyse. Hänelle on nimenomaisesti ilmoitettu, ettei vastaavaa menettelyä tulla jatkossa hyväksymään. A:n käyttäytyminen on tästä huomautuksesta huolimatta ollut jälleen 4.4.2011 virkamiehen asemaan sopimatonta ja moitittavaa. Näin ollen ja kun otetaan erityisesti huomioon se, että kirjallisen varoituksen tarkoituksena on kohdistaa virkamiehen huomio moitittavaan käyttäytymiseen vastaisuuden varalle, ei A:lle annettua kirjallista varoitusta ole asiaa kokonaisuutena tarkastellen pidettävä kohtuuttomana seurauksena osoitetusta virkavelvollisuuksien vastaisesta menettelystä.

Asian esittelijä, virkamieslautakunnan sihteeri, ilmoitti eriyävänä mielipiteenään, että hänen päätösesityksensä oli yhtenevä vähemmistön äänestyslausekkeen kanssa.